LTK, Sayı 13, sayfa 14 Haziran 1936

Çeviri: Lütfü Tınç

ANKARA TİCARET LİSESİ

Atatürk'ün Ankara Ticaret Lisesi hakkında söyledikleri:
"*Türk çocuklarının yüksek kabiliyetine yüksek inancım var. Bunun binlerce delili bulunmaktadır. Bugün burada hayran olduğum eser de bunun en değerli şahididir. Bu güzel ilim yuvasında tahsil yapma imkânı bulan çocuklarımızı tebrik eder vatana faydalı olmalarını temenni ederim.*"
2 Kasım 1935

Ankara'yı ziyaret eden ve bu başkentin modern kültürel hayatı hakkında bilgi edinmek isteyen her yabancı, Ankara Ticaret Lisesi'ni de ilk görülmesi gereken yerler arasında saymalıdır.
Bu kurum, geçmişin yıkıntılarından çıkan ve durmadan ilerleyen yeni Türkiye'nin gayretini temsil eder. 1925'te, ticaret lisesi eski şehirin en fakir mahallerinden birinde bulunmaktaydı. Yanındaki Hacıbayram Camii'nin mezarlığıyla tam bir Ortaçağ dekoru gibiydi. Okul eskiden tekke olan köhne bir binadaydı. Okulun mütevazı başlangıcı işte burasıydı.
Bu kurum şimdi, yalnız Türkiye'de ve Ortadoğu'da değil, en ileri ülkelerdeki aynı tür müesseseler arasında bile, çalışma metot ve teknikleri bakımından, memleketimizin iftihar vesilesi olan bir teşebbüstür. Bu okul, bir milletin hayatında kısa bir süre sayılan on senelik bir zaman diliminde ilerleme ve çalışma şevkine heyecan verici bir örnek teşkil etmiştir. Bir milletin hayatında çok kısa bir süre olan on senede, halkın maddi ve manevi hayatında böyle bir dönüşüm ve terakki mucizesi olması için, hiç şüphe yok ki, birçok mutlu ahval ve şeraitin bir araya gelmesi gerekmiştir. Bu şartlar şöyle izah edilebilir: Atatürk gibi eşsiz bir liderin ortaya çıkarttığı Türk milletin müstesna mükemmellikteki kabiliyetleri.
1925'te kurulan Ankara Ticaret Lisesi, mezarlıkla Hacıbayram Camii arasında, eski bir tekkenin köhne binasında bulunuyordu ve yalnızca iki sınıfı olan uygulamalı bir ticaret mektebiydi. Bu mektebin talebe sayısı yalnızca on dört, öğretmen sayısı da ikiydi.
Böyle iptidai bir kuruluşun modern sağlık şartlarının hiçbirine cevap vermediğini söylemek bile gereksiz. Teneffüslerde talebeler bitişik mezarlıkta oynuyor hatta yemeklerini bile orada yiyorlardı. O devirde, eski bir tekkenin ticaret mektebine çevrilmesi dervişleri ve buranın müdavimi olanları öylesine kızdırmıştı ki, talebeler neredeyse bu düşman havaya karşı da mücadele etmeye mecbur kalıyorlardı. Talebelere en basit spor ve jimnastik hareketleri yaptırmak için, onları saatlerce

yürütüp şehir dışına çıkartmak gerekiyordu. Okul araç-gereçleri ve kitapların da tümünden yoksundu talebeler.
Yeni çağın ticaret teknisyenleri yetiştirme gayretleri, bu kasvetli dekor ve elverişsiz şartlar içinde başladı. Ancak bu başlangıç -yeniden doğuş döneminden geçen bütün milletlerin hayatında sık sık görüldüğü gibi- meyvelerini vermekte gecikmedi.
1927'den itibaren bu uygulamalı ticaret mektebi, dört sınıflı biri ticaret ortaokulu ve 1936'da da, altı sınıflı gerçek bir Ticaret Lisesi oldu. Bundan sonra, teşkilat planlaması ve lise tedrisatını tamamlayacak yüksek tahsil derslerinin muhtevası üzerine çalışmalar başladı. Bugün, üç yıllık bu Yüksek Ticaret Fakültesi kurma çalışmaları etüt edilmektedir ve yakın bir gelecekte faaliyete geçmesi umulmaktadır.
Hacıbayram'da mezarlık içindeki eski binadan, Halkevi bulvarındaki yeni binasına geçen Ankara Ticaret Lisesi, ait olduğu çağdaş hayata ve düşünceye uygun bütün konfordan yararlanmaktadır.
Talebe sayısı da artmış ve on sene önceki on öğrenciden, bugün kızlı erkekli 350 öğrenciye yükselmiştir. Bu öğretim yılında, yer olmadığından 180 kayıt talebi reddedilmek mecburiyetinde kalınmıştır. Bu sebeble, bu acil ihtiyaca cevap vermek için, şimdiki binayı iki kat büyütecek inşaat projeleri etüt edilmektedir.
Ankara Ticaret Lisesi her açıdan modern öğretim sistemine dayanmaktadır. Aynı alanda yapılan ve en ince teferruatına kadar düşünülmüş eğitim anlayışılarının en yeni verilerine dayalı bu sistem yeni Türkiye'nin eğilimlerine ve ilerici görüşlerine tamamen uymaktadır. Bu sebeple, aktif ve dinamik bir eğitim olduğu söylenebilir. Okulun teorik ve pratik öğretim anlayışı, öğrenciyi hocanın elinde pasif ve hareketsiz bir eleman olarak görmek yerine, onun karakterine uygun ve onu bireysel araştırmalara yöneltecek bir sistemdir. Şimdiye kadar Lise'yi ziyaret eden yabancı hocalar ve pedagoglar, öğrenciye bir çalışanın ve araştırmacının ihtiyaç duyacağı gerçek meziyetleri kazandıran bu öğretimin başarılarını dile getirmeyi ihmal etmemişlerdir.
Ankara Ticaret Lisesi, karma eğitimi kabul etmeye başlayan Türkiye'nin ilk eğitim kurumudur. Karma eğitim, memleketimiz için uzun zamandan beri var olan bir kazanımdır. Ülkemizde mükemmel sonuçlar veren karma eğitim ilk uygulama sahasını bu okulda bulmuştur.
Bütün Türk okullarında hiç eksiksiz uygulanan laiklik ilkesi, demokratik ve parasız eğitim gibi öteki ilkeler de, bu kurumda yerini bulmuştur. Mesela demokratik eğitim, belki de tüm öteki ülke okullarından daha fazla burada geniş biçimde uygulanmıştır. Samimiyetle ve derinden demokrat olan ve ne toplumsal sınıf farkı, ne imtiyaz tanıyan Türk halkı, halkçılık ilkesini kabul etmiştir; çünkü bu ilke onun tabiatına uygun bir ilkedir. Bu nedenle Türk okullarında öğrenciler ne toplumsal sınıflarıyla ne de okul başarıyla birbirlerinden ayrılırlar. Aldıkları notlar idare tarafından karnelerine yazılır ve bu notlar yalnızca ilgili öğrencilerin velileri tarafından görülür. Türk okulları ne mükâfat ne ceza sistemini ne de dayak cezasını kabul eder. Öğrencilerin hak ettiği cezaları yalnızca öğrenci, ana-babası ya da velisi bilir. Öğrencinin ailesi çocuğu belli ölçüde etkileyebilir, öğrenci de Devlet'in benimsediği ilkelere karşı gelemez. Ama öğrencinin dini vicdan hürriyeti kendine aittir. Tüm Türk okullarında eğitim tamamen bedavadır. Kısacası, çocuğu hür ve bilinçli

bir vatandaş yapmayı hedefleyen bu ilkeler -memleketimizdeki bütün öteki kurumlarda olduğu gibi- bu okulda bilinçli ve kararlı bir öncü bulmuştur.

Ankara Ticaret Lisesi öğrenci teşekkülleri büyük bir başarıyla çalışmaktadır. Bu lise, uzun zaman önce başlatılmış olan Türkiye'deki kooperatif hareketinin de öncüsü olmuş ve olmaya da devam etmektedir.

1930'dan beri faal olan Lise kooperatifinin o tarihten beri hem üye sayısı artmış hem de sermayesi büyümüştür. Bu sayede kooperatif, benzer okul teşkilâtlarının gücünü aşan büyük teşebbüslere girişebilmiştir. Mesela Anadolu'dan Ankara'ya gelen öğrenciler için bir yurt yönetme, bir talebe lokantası çalıştırma, öğrencilere borç verecek bir sandık işletme gibi faaliyetlerin yanı sıra toplumsal yardımlaşma sorunlarıyla de uğraşmaktadır.

Spor faaliyetleri içinse, öğrencilerin başka bir teşkilâtı bulunmaktadır. Bu spor kolu, futbol ve voleybolde, Ankara'daki bütün rakiplerini geçmiştir.

Lisenin kütüphanesi mükemmel işlemektedir. Öğrenciler çok yararlanmakta ve sürekli olarak ödünç kitap almakta bu kitapları ders saatleri dışında, Lise'de ya da evlerinde okuyup tahlil etmektedirler.

Ticaret Lisesi mezunları devlet dairelerinde ve büyük şirketlerde iş bulmaktadır. Bankaların ya da öteki kuruluşların düzenledikleri sınavları kazanmakta ve hiç işsiz kalmamaktadırlar. Müfredatta yer alan belli başlı dersler; yüksek matematik, tivari matematik, iktisat, istatistik, maliye, muhasebe, ticari işletme, iktisadi coğrafyadır.